

RECHTSPRAAK EUROPA

RECHTSPRAAK VAN HET EUROPESE HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS
EN HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

No. 5 (mei 2013)

'Ontvoering van Europa' (Rembrandt van Rijn, 1632 - detail)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht op trefwoorden van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maand [april](#) 2013.

Deze nieuwsbrief wordt mede mogelijk gemaakt door het gerechtshof Amsterdam en de Raad voor de rechtspraak en wordt gepubliceerd op het weblog [European Courts](#) en op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Kernredactie: Marc de Werd en Roel Andrea

Medewerkers: Robin Cozijnsen, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels.

Deze nieuwsbrief is nog onder revisie. Copyright © 2013 Marc de Werd

Volg **RECHTSPRAAK EUROPA** op twitter: [@EuropeanCourts](#)

INHOUDSOPGAVE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- [TIP: LEES OOK DE CASE LAW INFORMATION NOTES VAN HET HOF](#)
- [RECHT OP LEVEN \(ART. 2\)](#)
- [VERBOD VAN FOLTERING \(ART. 3\)](#)
- [RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID \(ART. 5\)](#)
- [FAMILIELEVEN/PRIVACY \(ART. 8\)](#)
- [VRIJHEID VAN MENINGSUITING \(ART. 10\)](#)
- [VRIJHEID VAN VERGADERING EN VERENIGING \(ART. 11\)](#)
- [VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID \(ART. 35\)](#)
- [RECHT OP ONDERWIJS \(ART. 2 EERSTE PROTOCOL\)](#)

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE EUROPESE UNIE

- [ARBEIDSRECHT](#)
- [CONCESSIEOVEREENKOMST](#)
- [CONSUMENTEN](#)
- [FISCALE BEPALINGEN](#)
- [GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID](#)
- [GENEESMIDDELEN](#)
- [HANDELSPOLITIEK](#)
- [INSOLVENTIEINTELLECTUELE EIGENDOM](#)
- [LANDBOUW](#)
- [MEDEDINGING](#)
- [MILIEU](#)
- [PENSIOENEN](#)
- [SOCIALE ZEKERHEID VAN MIGRERENDE WERKNEMERS](#)
- [TELECOMMUNICATIERECHT](#)
- [\(LUCHT\)VERVOER](#)
- [VREEMDELINGEN](#)
- [VRIJ VERKEER VAN PERSONEN](#)
- [WITWASSEN](#)

3. PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.)

TIP: LEES OOK DE CASE LAW INFORMATION NOTES VAN HET HOF

De persdienst van het Hof geeft [fact sheets](#) uit over Straatsburgse rechtspraak gerangschikt naar onderwerp, zie [hier](#), alsmede maandelijkse [case law information notes](#).

RECHT OP LEVEN (ART. 2)

ARREST – 9 april 2013 – Mehmet Şentürk en Bekir Şentürk t. Turkije – persbericht – arrest

Schending van artikel 2 (recht op leven). Een serie van verkeerde medische inschattingen en het niet geven van de juiste medische zorg hebben geleid tot de dood van een zwangere vrouw en haar ongeboren kind. Daarnaast tevens schending artikel 2 doordat de Turkse strafrechtelijke procedure niet de mogelijkheid bood de betrokken artsen daarvoor verantwoordelijk te stellen.

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST – 25 april 2013 – Canali t. Frankrijk – persbericht – arrest - commentaar

Benauwde en onhygienische omstandigheden in een Franse penitentiaire inrichting waren in strijd met het verbod van onmenselijke behandeling.

De zaak betreft de detentieomstandigheden in de Charles III gevangenis in Nancy, gebouwd in 1857 en gesloten in 2009 wegens de sterk verouderde staat ervan.

ARREST – 25 april 2013 – Savriddin Dzhurayev t. Rusland – persbericht – persbericht (Russian) – arrest

Het ontvoeren en in het geheim uitleveren van een man door de Russische autoriteiten aan Tadzjikistan, terwijl aan hem tijdelijk asiel was verleend in Rusland en hij gevaar liep om in Tadzjikistan onmenselijk behandeld te worden, was in strijd met het Russische recht en het Verdrag. Het hof stelt vast dat, gelet op een patroon van soortgelijke incidenten in het verleden, deze handelwijze vaste praktijk in Rusland lijkt te zijn geworden en geeft algemene maatregelen om dit in de toekomst te voorkomen.

ARREST – 18 april 2013 – M.O.M. t. Frankrijk – persbericht – arrest

Klager had niet teruggestuurd mogen worden naar Tsjaad wegens gevaar voor inhumane behandeling aldaar. Schending van artikel 3.

ARREST – 16 april 2013 – Aswat t. het Verenigd Koninkrijk – persbericht – arrest

Aswat, die in het Verenigd Koninkrijk is gedetineerd, klaagde dat zijn uitzetting naar de Verenigde Staten zou neerkomen op een slechte behandeling, in het bijzonder omdat de detentieomstandigheden (een potentieel lange periode van voorlopige hechtenis en zijn mogelijke plaatsing in een “supermax” gevangenis) zijn paranoïde schizofrenie zou verslechteren. Het hof is van oordeel dat er sprake zou zijn van een schending van artikel 3 van het Verdrag indien klager zou worden uitgezet naar de Verenigde Staten. Dit oordeel is echter uitsluitend gebaseerd op de huidige ernst van zijn geestelijke gesteldheid en niet het gevolg van de duur van zijn mogelijke detentie in de Verenigde Staten.

ARREST – 9 april 2013 – H. en B. t. het Verenigd Koninkrijk – persbericht – arrest

Klagers, die beiden de Afghaanse nationaliteit hebben, stellen dat zij, indien zij terug worden gestuurd naar hun vaderland, risico lopen op vergeldingsacties van de Taliban vanwege hun werkzaamheden als chauffeur voor de Verenigde Naties, respectievelijk vertaler voor het Amerikaanse leger.

Het Hof oordeelt dat de veiligheidssituatie in Afghanistan op zich geen risico vormt voor de veiligheidssituatie van klagers, indien zij worden teruggestuurd. Bovendien hebben zij onvoldoende aangetoond dat zij bij terugkeer naar Afghanistan door hun persoonlijke omstandigheden zullen worden blootgesteld aan een reëel risico op een onmenselijke of vernederende behandeling. In het bijzonder overweegt het Hof dat het werk dat klagers voor de internationale gemeenschap hebben verricht geen hoog profiel had en er geen

aanwijzingen zijn dat de Taliban plannen of mogelijkheden heeft om collaborateurs in Kabul, een gebied buiten Taliban-gebied, op te jagen.

RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID (ART. 5)

Detentie van oud premier van Oekraïne Tymoshenko was willekeurig

ARREST – 30 april 2013 - Tymoshenko t. Oekraïne - arrest

De zaak betreft de klachten van de voormalige premier Yuliya Tymoshenko. Het hof oordeelt dat haar voorarrest was gebaseerd op willekeurige gronden, terwijl het voortduren ervan niet op rechtmatige wijze getoetst werd.

ARREST – 9 april 2013 – Abdi t. het Verenigd Koninkrijk – persbericht – arrest

De zaak betreft de vreemdelingendetentie van klager, een uitgeprocedeerde asielzoeker, die ruim twee jaren duurde. Nu de onder nationaal beleid vereiste periodieke toetsing van zijn detentie achterwege was gelaten, oordeelt het hof deze detentie onrechtmatig.

FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART. 8)

ARREST – 25 april 2013 – M.S. t. Kroatië – persbericht – arrest

Klaagster en haar zus, die woonachtig zijn boven een restaurant, hebben ruzie met de eigenaar en een werknemer van het restaurant. Deze ruzie mondt uit in aangiftes over en weer. Naar aanleiding daarvan is een procedure gestart om klaagster handelingsonbekwaam te verklaren.

Het hof oordeelt dat er sprake van een tweetal schendingen van artikel 8 van het Verdrag. Ten eerste is de aangifte die klaagster tegen de werknemer van het restaurant heeft gedaan vanwege een mishandeling alleen geseponeerd omdat haar toegewezen voogd geen uitdrukkelijke toestemming heeft gegeven om deze aangifte door te zetten, zonder dat de feiten zijn vastgesteld door een bevoegde instantie. Voorts is het hof van oordeel dat er tekortkomingen waren in de procedure om klaagster haar handelingsbekwaamheid te ontnemen, nu die louter is gebaseerd op een rapport van een psychiater die nooit contact met klaagster heeft gehad.

ARREST – 18 april 2013 – Ageyevy t. Rusland – persbericht – arrest

Klacht over het weghalen van twee kinderen bij de adoptieouders en de daarna uitgesproken herroeping van de adoptie, nadat een verdenking van kindermishandeling was ontstaan. Het hof oordeelt dat het weghalen van de kinderen bij de adoptieouders geen schending van artikel 8 oplevert, maar dat de beslissing tot herroeping van de adoptie, gebaseerd op slechts een verdenking van kindermishandeling ongerechtvaardigd was.

ARREST – 18 april 2013 – Saint-Paul Luxembourg S.A. t. Luxemburg – persbericht – arrest - [commentaar 1](#) – [commentaar 2](#)

Bronbescherming en journalistiek verschoningsrecht. Een door een rechter uitgegeven bevel tot doorzoeking ter inbeslagname bij een dagblad stond niet in redelijke verhouding tot het doel van de doorzoeking. Daarbij was het bevel onvoldoende gedefinieerd om mogelijk misbruik door de opsporingsambtenaren van de bronnen van de journalist te voorkomen. Het hof stelt een schending van artikel 8 en artikel 10 vast.

ARREST – 18 april 2013 – M.K. t. Frankrijk – persbericht – arrest

Schending recht op privacy (artikel 8): vingerafdrukken van klager hadden, gelet op de omstandigheden van het geval, niet bewaard mogen blijven nu hij niet veroordeeld is. Klager werd voor één feit (winkeldiefstal) veroordeeld en de andere zaak werd geseponeerd.

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART. 10)

ARREST – 22 april 2013 – Animal Defenders International t. het Verenigd Koninkrijk – Grote Kamer – persbericht – arrest - zie [blog post](#)

De zaak betreft een klacht van Animal Defenders (een belangenvereniging strijdend tegen dieren mishandeling) nadat hun televisiereclame wegens de politieke aard van de vereniging was verboden door de Britse Reclame Code Commissie.

Beide partijen voerden voor het EHRM aan het publieke debat te willen bevorderen, maar kwamen tot tegengestelde conclusies. Waar Animal Defenders meende dat het verbod buiten verkiezingstijd een disproportionele inbreuk op de uitingsvrijheid is, stelde het Verenigd Koninkrijk zich op het standpunt dat het verbod gerechtvaardigd was, omdat met de relevante regelgeving wordt beoogd te voorkomen dat kapitaalkrachtige lobbygroepen het publieke debat verstoren. De kernvraag van het geding was daarmee of het verbod noodzakelijk was in een democratische samenleving.

Het hof overweegt dat de Staat beschermheer is van een eerlijk publiek debat is en dat dit belang ook buiten verkiezingstijd bestaat. Voorts besteedt het hof uitgebreid aandacht aan de parlementaire geschiedenis van de betreffende regelgeving en stelt vast dat deze unaniem is aangenomen en bovendien uitputtend door de nationale rechter is getoetst.

Een volgende vaststelling is dat televisie en radio ondanks de opkomst van sociale media/internet nog altijd invloedrijk zijn. De stelling van klager, dat de regelgeving in kwestie is ingehaald door de realiteit, wordt daarmee verworpen.

Van belang is voorts dat Animal Defenders toegang heeft tot diverse alternatieven om zijn doeleinden te verwezenlijken. Het verbod ziet immers specifiek op reclame en niet op communicatievormen. Dat slechts een uitzondering bestaat voor daadwerkelijke politieke partijen kan volgens het hof ook door de beugel, omdat die uitzondering zo strikt beperkt was geformuleerd teneinde een hellend vlak – met risico's op rechtsonzekerheid en misbruik – te voorkomen. Het hof wijst er op dat die beoordeling het beste door de nationale autoriteiten kan worden gemaakt. Ten slotte ontbreekt het in Europa (nog) aan consensus over de materie, zodat het Verenigd Koninkrijk een ruimere beoordelingmarge toekwam.

Het hof concludeert – met negen stemmen tegen acht – dat er overtuigende redenen aan het verbod ten grondslag lagen, zodat het verbod geen disproportionele inbreuk op de uitingsvrijheid van Animal Defenders maakte.

ARREST – 4 april 2013 – Reznik t. Rusland – persbericht – arrest

De voorzitter van de Orde van advocaten in Moskou werd veroordeeld wegens het doen van kritische uitspraken op televisie over de onheuse behandeling van een advocate, die haar cliënt bezocht, door een aantal vrouwelijke gevangenisbewaarders. Schending van de vrijheid van meningsuiting omdat er geen belangenafweging plaatsvond tussen het publieke belang van zijn uitspraken en dat van de gevangenisbewaarders. Klager heeft met zijn uitspraken geen grenzen overschreden en ook heeft hij de identiteit van de gevangenisbewaarders niet prijs gegeven.

VRIJHEID VAN VERGADERING EN VERENIGING (ART. 11)

ARREST – 11 april 2013 – Vyerentsov t. Oekraïne – persbericht – arrest

De zaak betreft de veroordeling van klager, een mensenrechtenactivist, na het organiseren van een demonstratie. De relevante nationale wetgeving betreffende demonstraties stamde uit het Sovjettijdperk en werd ook door de nationale rechters veelal niet meer als geldend recht beschouwd. Het hof oordeelt dat de inbreuk op artikel 11 niet bij wet was voorzien, waardoor ook artikel 7 (geen straf zonder wet) is geschonden.

Na nog diverse schendingen van artikel 6 te hebben aangenomen, wijst het hof expliciet op de verplichting van lidstaten onder artikel 46 van het EVRM om zich te houden aan eindspraken van het hof en nodigt het Oekraïne uit de noodzakelijke wetswijzigingen door te voeren. Gezien de fundamentele aard van het recht in kwestie kan de overgangsfase waarin de Oekraïne zich na het Sovjettijdperk bevindt, niet langer als excuus gelden.

VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 2 april – Mohammed Hussein t. Nederland en Italië – Asiel – Nederlandse zaak – persbericht – beslissing

De zaak betreft de dreigende uitzetting van klagster, een Somalische asielzoekster, naar Italië als gevolg van de Dublinverordening. Volgens klagster zou ze in Italië op straat terecht komen en was arbitraire uitzetting naar Somalië een reële mogelijkheid. Het hof verwerpt haar klachten echter als kennelijk ongegrond, omdat de behandeling van asielzoekers in Italië op grote lijnen voldoet aan de te stellen eisen.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 2 april – D.T. t. Nederland – Nederlandse zaak – beslissing

Strafrecht – getuigenbewijs - Verdenking van sexueel kindermisbruik – studiooverhoor van slachtoffer - Al-Khawaja and Tahery-jurisprudentie – enig en beslissend bewijsmiddel

The Court's assessment

(-)

45. *The Court reiterates that, as a general rule, the accused must be given an adequate and proper opportunity to challenge and question a witness against him, either when the witness makes his statement or at a later stage (-) However, this general rule is not absolute; where such a statement is the sole or decisive evidence against a defendant, its admission in evidence will not automatically result in a breach of Article 6 § 1 (-).*

46. *Following the Grand Chamber's judgment in Al-Khawaja and Tahery, cited above, the Court will consider whether there was a good reason for the rejection of the applicant's request to hear R.; whether the evidence given by her was the sole or decisive basis for the applicant's conviction; and whether there were sufficient counterbalancing factors, including the existence of strong procedural safeguards, which permitted a fair and proper assessment of the reliability of that evidence to take place (-).*

47. *In these considerations, regard must be given to the special features of criminal proceedings concerning sexual offences. Such proceedings are often conceived of as an ordeal by the victim, in particular when the latter is unwillingly confronted with the defendant. These features are even more prominent in a case involving a minor. In the assessment of the question whether or not in such proceedings an accused received a fair trial, account must be taken of the right to respect for the private life of the perceived victim (-).*

48. *Turning to the circumstances of the case, the Court notes that the Court of Appeal carefully assessed whether R. could be examined during a second studio interview. In this assessment it paid special attention to the particular features of the criminal proceedings and the young age of the victim. Moreover, it ordered an expert to report on the question whether R. could be heard. This expert, subsequently, referred the court to R.'s therapists. The latter stated that a second studio interview would not be desirable in view of the developmental process R. was going through at that moment; that it would place too much pressure on R. and be harmful for her healing process; and that a second interview would disturb R.'s balance. The Court therefore finds that there was good reason for the rejection of the applicant's request to hear R.*

49. *As to the second consideration, i.e. whether the evidence given was the sole or decisive basis for the conviction, the Court notes that the applicant's conviction was based to a decisive extent on the statements made by R. and that such was not contested by the Government.*

50. *As to the third consideration, i.e. whether sufficient counterbalancing measures were taken to safeguard the rights of the defence, the Court notes that, even though the applicant lacked the possibility to question R. at any point of the domestic proceedings, the studio interview with R. had been videotaped, which recording had been made available to the defence. Moreover, this video recording was partially*

shown during one of the hearings before the Court of Appeal, which enabled the court to obtain a clear impression of R.'s evidence and the defence to bring up any issues regarding the credibility of her statement. The Court of Appeal also used in evidence the statements of R.'s mother and grandmother, to whom R. had related the events at issue almost directly after her return from the weekend spent with her father. These witnesses were heard at the trial and the applicant had been able to provide his own version of the events and point out any incoherence in R.'s statements or inconsistencies with the statements of the other witnesses heard.

51. The Court further notes that in the course of the domestic proceedings multiple experts reported on the studio interview with R. and that the applicant had been given the opportunity to question three of these experts in court. Furthermore, when it appeared to the Court of Appeal that it would not serve best the well-being of R. to conduct a second studio interview, it granted the applicant's request for a developmental-psychological examination of R. to be carried out. Subsequently, the applicant had the opportunity to discuss and challenge the findings of this examination. Furthermore, the Court notes that on 3 July 2006, when the Court of Appeal again rejected the applicant's request to hear R. and granted the request for a developmental-psychological examination, the applicant did not suggest any other counterbalancing measures to be taken.

52. Against the background of the careful scrutiny of the evidence by the Court of Appeal, and viewing the fairness of the proceedings as a whole, the Court finds that the abovementioned counterbalancing measures taken were sufficient. It therefore concludes that the applicant was afforded the protection of his rights safeguarded by Article 6 §§ 1 and 3 (d).

53. It follows that the application is manifestly ill-founded within the meaning of Article 35 §§ 3 (a) and 4 of the Convention. For these reasons, the Court unanimously declares the application inadmissible.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 26 maart – Rappaz t. Zwitserland – persbericht – beslissing

Klager, die wegens het plegen van strafbare feiten in detentie verblijft, is een hongerstaking begonnen om zijn vrijlating te bewerkstelligen. De nationale autoriteiten hebben zijn verzoek tot vrijlating wegens gezondheidsomstandigheden afgewezen en hem in een penitentiair ziekenhuis opgenomen. Klager stelt dat de nationale autoriteiten door de weigering hem vrij te laten ondanks zijn beslissing om zijn hongerstaking door te zetten, zijn leven in gevaar hebben gebracht en hem aldus aan een onmenselijke en vernederende behandeling hebben blootgesteld. Het hof heeft geoordeeld dat de Zwitserse autoriteiten hebben voldaan aan hun verplichting om klagers leven te beschermen en hem de detentieomstandigheden hebben geboden die aansloten bij zijn gezondheidsconditie.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 26 maart – Müdür Turgut en anderen t. Turkije – persbericht – beslissing

De zaak betreft overschrijding van de redelijke termijn van de behandeling van het cassatieberoep van klagers. Het hof overweegt dat Turkije sinds het indienen van de klacht een wet heeft aangenomen, specifiek bedoeld om klachten over overschrijding van de redelijke termijn af te handelen. Gezien de aard van deze wet wijkt het hof in deze zaak af van het algemene uitgangspunt dat behandeling van de klacht ex tunc plaatsvindt. Nu bij die stand van zaken de nationale rechtsmiddelen nog niet zijn uitgeput, wordt de klacht niet-ontvankelijk verklaard.

RECHT OP ONDERWIJS (ART. 2 EERSTE PROTOCOL)

ARREST – 2 april 2013 – Tarantino en anderen t. Italië – persbericht – arrest

Italiaanse wetgeving die de toegang tot universiteiten beperkt door een maximaal aantal kandidaten te stellen dat toegelaten mag worden tot bepaalde studies, waaronder medicijnen en tandheelkunde, is redelijk en niet in strijd met het recht op onderwijs. Het hof overweegt daartoe dat het recht om toegelaten te worden tot onderwijs bestaat, maar slechts tot zover een universiteit de capaciteit en middelen heeft om kandidaten toe te laten en tot zover er in de maatschappij behoefte bestaat aan een bepaald beroep.

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

ARBEIDSRECHT

ARREST – 25 april 2013 – Zaak C-89/12 – Bark – arrest – judgment

Gemeenschappelijke ondernemingen – Met personeelsleden gesloten overeenkomsten – Toepasselijke regeling – Verordening (EG) nr. 876/2002

ARREST – 25 april 2013 – Zaak C-81/12 – Asociația ACCEPT – persbericht – arrest

Sociaal beleid – Gelijke behandeling in arbeid en beroep – Richtlijn 2000/78/EG – Artikelen 2, lid 2, sub a, 10, lid 1, en 17 – Verbod van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid – Begrip ‘feiten die discriminatie kunnen doen vermoeden’ – Aanpassing van bewijslast – Doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties – Persoon die zich voordoet en door publieke opinie wordt beschouwd als manager van professionele voetbalclub – Publieke verklaringen waarin aanwerving van als homoseksueel voorgestelde voetballer wordt uitgesloten

Homofobe verklaringen van een „manager” van een professionele voetbalclub kunnen ertoe leiden dat deze club dient te bewijzen dat zij geen discriminatoir aanwervingsbeleid voert. Schijn van discriminatie op grond van seksuele gerichtheid kan worden weerlegd door onderling overeenstemmende aanwijzingen.

CONCLUSIE – 16 april 2013 – Zaak C-64/12 – Schlecker – **Nederlandse zaak – conclusie**

Verdrag van Rome inzake recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst – Arbeidsovereenkomst – Recht dat bij gebreke van rechtskeuze door partijen toepasselijk is – Recht van land waar arbeid gewoonlijk wordt verricht – Mogelijkheid dit recht buiten toepassing te laten wegens nauwere verbondenheid met ander land – Strekking

In het kader van een nieuw gesloten arbeidsovereenkomst tussen Schlecker en mevrouw Boedeker is laatstgenoemde in het voorjaar van 1995 een functie in Nederland gaan vervullen. Per 1 juli 2006 is deze functie in Nederland vervallen en is Boedeker door Schlecker aangewezen als regioleidster accountancy in Dortmund. Boedeker heeft bezwaar gemaakt tegen deze overplaatsing, maar heeft desalniettemin op 3 juli 2006 haar werkzaamheden in Dortmund aangevangen. Op 5 juli 2006 heeft zij zich vervolgens ziek gemeld en vanaf 16 augustus 2006 heeft zij een uitkering ontvangen krachtens de Duitse

Krankenkasse. De vraag is nu welk recht van toepassing is op het arbeidscontract uit 1995: het Duitse of het Nederlandse recht.

Advocaat-generaal Wahl stelt met het oog op eerdere rechtspraak van het Hof dat de opstellers van het EVO-verdrag de nationale rechter een ruime beoordelingsvrijheid hebben willen geven, en de werknemer zodoende een hoge mate van bescherming hebben willen bieden. Het verdrag bepaalt dat het de nationale rechter daarom vrij staat het recht van een bepaalde lidstaat toe te passen, indien uit alle omstandigheden blijkt dat de arbeidsovereenkomst met die lidstaat het nauwst verbonden is. De advocaat-generaal is van mening dat voor de beantwoording van de vraag of dit het geval is, met name die criteria in de arbeidsovereenkomst van belang zijn welke betrekking hebben op belastingen, sociale zekerheid en pensioen, vaststelling van het loon en de arbeidsvoorwaarden. Indien de werkgever en werknemer uitdrukkelijk beogen of aanvaarden dat de werkzaamheden langdurig en zonder onderbreking in hetzelfde land worden verricht, kan dit volgens de advocaat-generaal echter ook een belangrijk, hoewel niet per definitie doorslaggevend, criterium zijn. Het staat vervolgens aan de nationale rechter om in ieder concreet geval te beoordelen met welk land het arbeidscontract het nauwst verbonden is.

CONCLUSIE – 11 april 2013 – Zaak C-5/12 – Betriu Montull – [conclusie](#)

Sociale politiek – Gelijke behandeling van mannelijke en vrouwelijke werknemers – Richtlijn 76/207/EEG – Artikelen 2 en 5 – Richtlijn 92/85/EEG – Artikel 8 – Recht op moederschapsverlof voor in loondienst werkzame moeders – Opneembaar door in loondienst werkzame moeder of in loondienst werkzame vader – Niet in loondienst werkzame moeder – In loondienst werkzame vader uitgesloten van recht op verlof – Richtlijn 96/34/EG – Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof – Rechten van de moeder en de vader – Biologische vaders en adoptievaders

A-G: Artikel 2, leden 1, 3 en 4, alsmede artikel 5 van richtlijn 76/207/EEG van de Raad van 9 februari 1976 betreffende de tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces, de beroepsopleiding en de promotiekansen en ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, dienen aldus te worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een nationale maatregel als aan de orde in het hoofdgeding, die voorziet in een ongelijke behandeling op grond van geslacht voor zover aan moeders die in loondienst werkzaam zijn, recht op schorsing van hun arbeidsovereenkomst wordt toegekend van langere duur dan de zes weken verplicht verlof na de bevalling, terwijl in loondienst werkzame vaders slechts aanspraak kunnen maken op deze schorsing wanneer de moeder, die ervoor kiest een bepaald gedeelte van dit verlof aan de vader over te dragen, eveneens in loondienst werkzaam is.

ARREST – 11 april 2013 – Zaak C-290/12 – Della Rocca – [arrest](#)

Sociale politiek – Richtlijn 1999/70/EG – Raamovereenkomst EVV, UNICE en CEEP inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd – Clausule 2 – Werkingssfeer van raamovereenkomst – Uitzendbureau – Terbeschikkingstelling aan inlener van uitzendkrachten – Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd

Hof: Richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999 betreffende de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, en de op 18 maart 1999 gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die in de bijlage bij die richtlijn is opgenomen, moeten aldus worden uitgelegd dat zij noch op de arbeidsverhouding voor bepaalde tijd tussen een uitzendkracht en een uitzendbureau noch op de arbeidsverhouding voor bepaalde tijd tussen een dergelijke kracht en een inlener van toepassing zijn.

ARREST – 11 april 2013 – Gevoegde zaken C-335/11 + C-337/11 – Ring + Skouboe Werge – [persbericht](#) – [arrest](#)

Sociaal beleid – Verdrag van Verenigde Naties inzake rechten van personen met handicap – Richtlijn 2000/78/EG – Gelijke behandeling in arbeid en beroep – Artikelen 1, 2, en 5 – Verschil in behandeling op grond van handicap – Ontslag – Bestaan van handicap – Afwezigheden van werknemer wegens zijn handicap – Verplichting in aanpassingen te voorzien – Deeltijdarbeid – Duur van opzegtermijn

BURGERLIJKE EN HANDELSZAKEN

CONCLUSIE – 25 april 2013 – Zaak C-9/12 – Corman-Collins – conclusie

Rechterlijke bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikel 2 – Artikel 5, punt 1, sub a en b – Bijzondere bevoegdheid ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst – Begrippen ‚koop en verkoop van roerende lichamelijke zaken’ en ‚verstrekking van diensten’ – Concessieovereenkomst voor de verkoop van roerende lichamelijke zaken – Verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt

CONCLUSIE – 11 april 2013 – Zaak C-49/12 – Sunico e.a. – conclusie

Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Denemarken betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken – Artikel 6 van de overeenkomst – Verwijzingsbevoegdheid van Deense rechterlijke instanties – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikel 1, lid 1 – Begrip „burgerlijke en handelszaken” – Vordering van overheidsorgaan – Schadevergoeding wegens meewerken aan belastingontduiking door derde die niet zelf belastingschuldenaar is

ARREST – 11 april 2013 – Zaak C-645/11 – Sapir e.a. – persbericht – arrest

Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikelen 1, lid 1, en 6, punt 1 – Begrip ‚burgerlijke en handelszaken’ – Onverschuldigde betaling door overheidslichaam – Terugvordering van betaling in gerechtelijke procedure – Bepaling forum connexitatis – Nauwe band tussen vorderingen – Verweerder met woonplaats in derde staat

Enkele slachtoffers van onteigening ten tijde van het naziregime doen een beroep op een Duitse wet die voorziet in teruggave van percelen of vervangende schadevergoeding, in dit geval door de deelstaat Berlijn. In de procedure zijn, in het licht van een Europese richtlijn betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, vragen gerezen omtrent de bevoegdheid van de Berlijnse rechter, mede omdat een deel van de eisers geen woonplaats in de EU heeft.

CONCESSIEOVEREENKOMST

CONCLUSIE – 11 april 2013 – Zaak C-576/10 – Commissie / Nederland – **Nederlandse zaak** – conclusie

Niet-nakoming – Richtlijn 2004/18/EG – Toepassing ratione temporis – Concessieovereenkomst voor openbare werken – Beginselen van plaatsen van opdrachten – Overeenkomst onder bezwarende titel – Rechtstreeks economisch belang – Concessieovereenkomst voor onbepaalde tijd – Eigendom van werk – Gemeente Eindhoven

Volgens de Commissie is Nederland in de context van de gunning van een concessieovereenkomst voor openbare werken door de gemeente Eindhoven richtlijn 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten, niet nagekomen.

In deze inbreukprocedure verwijt de Europese Commissie Nederland richtlijn 2004/18/EG inzake Europese openbare aanbestedingen te hebben overtreden.

Met het oog op het ontwikkelen van de Eindhovense wijk Doornakkers had de gemeente Eindhoven een overeenkomst gesloten met projectontwikkelaar Hurks voor het realiseren van enkele gebouwen, waaronder een zorgcentrum, een winkelcentrum met appartementen en woningen. Daarnaast was overeengekomen dat Hurks eigenaar zou worden van de voor de bouw benodigde grond. De Commissie was van mening dat de gemeente Eindhoven de concessie niet zomaar aan Hurks had mogen verlenen en de opdracht op grond van de genoemde richtlijn Europees had moeten aanbesteden. Naar aanleiding hiervan begon zij een inbreukprocedure tegen Nederland.

Advocaat-generaal Wathelet is het echter op verschillende gronden oneens met de Commissie. Hij concludeert dat de richtlijn op het moment van de beslissing om de concessie aan Hurks te verlenen nog niet van toepassing was, omdat de omzettingstermijn van de richtlijn nog niet was verstreken. Bovendien is hij van mening dat, indien het Hof de richtlijn wel van toepassing acht, de overeenkomst tussen de gemeente Eindhoven en Hurks

niet kan worden aangemerkt als een concessieovereenkomst voor openbare werken. Daarvoor vereist de richtlijn namelijk dat sprake is van een tegenprestatie in de vorm van een exploitatierecht voor de aannemer. Aangezien Hurks echter eigenaar werd van de bouwpercelen, is er volgens de advocaat-generaal geen sprake meer van een recht van exploitatie. Om deze redenen adviseert hij het Hof het beroep van de Commissie te verwerpen.

CONSUMENTEN

ARREST – 11 april 2013 – Zaak C-636/11 – Berger – persbericht – arrest

Verordening (EG) nr. 178/2002 – Bescherming van consument – Voedselveiligheid – Informeren van publiek – In de handel brengen van levensmiddel dat ongeschikt is voor menselijke consumptie maar geen gezondheidsrisico inhoudt

Deze Duitse zaak betreft een vleesverwerkingsbedrijf waarbinnen onhygiënische omstandigheden heersten. De aangetroffen vleesmonsters waren bedorven en ongeschikt voor menselijke consumptie, maar niet gevaarlijk voor de gezondheid. Het Duitse ministerie voor volksgezondheid heeft daarop een nationale terugroepactie georganiseerd. Het vleesverwerkingsbedrijf is van mening dat het ministerie in strijd met een Europese voedselveiligheidsrichtlijn heeft gehandeld door zelf een dergelijke actie te organiseren terwijl er geen concreet gevaar voor de volksgezondheid bestond.

FISCALE BEPALINGEN

ARREST – 25 april 2013 – Zaak C-65/11 – Commissie / Nederland – Nederlandse zaak – arrest

Niet-nakoming – Fiscale bepalingen – Richtlijn 2006/112/EG – Artikelen 9 en 11 – Nationale wetgeving op grond waarvan niet-belastingplichtigen voor btw lid kunnen zijn van fiscale eenheid – Raadpleging btw-comité

De Europese richtlijn inzake btw biedt de mogelijkheid om in bepaalde gevallen meerdere personen die financieel, organisatorisch en economisch nauw met elkaar verbonden zijn, te behandelen als een fiscale eenheid. De Nederlandse wet laat de mogelijkheid open dat ook personen die zelf niet belastingplichtig zijn van een dergelijke constructie deel uitmaken. Volgens de Europese Commissie is dit in strijd met de richtlijn en dienen alle deelnemers aan een fiscale eenheid ('personen') individueel belastingplichtig te zijn. Ook verwijt de Commissie Nederland dat het zijn wetgeving heeft aangepast zonder voorafgaand overleg met het btw-comité. In zijn arrest wijst het Hof beide door de Commissie aangevoerde gronden af en verwerpt dus het beroep.

ARREST – 25 april 2013 – Zaak C-480/10 – Commissie / Zweden – arrest

Niet-nakoming – Fiscale bepalingen – Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 11 – Nationale wettelijke regeling die mogelijkheid tot vorming van groep van personen die als één btw-plichtige kan worden aangemerkt, beperkt tot ondernemingen in financiële en verzekeringssector

ARREST – 18 april 2013 – Zaak C-565/11 – Irimie – arrest

Terugbetaling van belastingen die door lidstaat in strijd met Unierecht zijn geheven – Nationale regeling die beperking meebrengt van door deze Staat over terugbetaalde belastingen verschuldigde rente – Berekening van rente vanaf dag die volgt op datum van verzoek om terugbetaling van belasting – Onverenigbaarheid met Unierecht – Doeltreffendheidsbeginsel

Hof: Het Unierecht moet aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een nationale regeling zoals die in het hoofdgeding, volgens welke de rente die bij de terugbetaling van in strijd met het Unierecht geheven belasting wordt toegekend, slechts loopt vanaf de dag die volgt op die waarop om terugbetaling van deze belasting is verzocht.

CONCLUSIE – 18 april 2013 – Zaak C-26/12 – PPG Holdings – Nederlandse zaak – conclusie

Btw – Pensioenfonds opgericht door werkgever als afzonderlijke juridische entiteit – Btw over aan werkgever gefactureerde beheerdiensten ten behoeve van pensioenfonds – Aftrekbaarheid – Vrijstelling van btw als ‚beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen’

PPG Industries Fiber Glass BV is een producent van glasvezel en maakt onderdeel uit van het PPG Industries-concern. Voor haar werknemers heeft zij pensioenregelingen ondergebracht in Stichting Pensioenfonds PPG Industries Nederland. De premies voor de pensioenregelingen worden volledig betaald door het PPG Industries-concern. Sinds 1 augustus 2005 maakt Fiber Glass voor de omzetbelasting geen deel meer uit van PPG Holdings BV. Het Gerechtshof Leeuwarden vraagt of de door de holding gemaakte kosten ten behoeve van de werknemers die aan het pensioenfonds deelnemen, van de belasting afgetrokken kunnen worden.

A-G: Artikel 17 van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) van de Raad van van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der lidstaten inzake omzetbelasting – Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uniforme grondslag, moet aldus worden uitgelegd dat een belastingplichtige die een juridisch en fiscaal afgescheiden pensioenfonds heeft opgericht met het oogmerk de pensioenrechten van zijn werknemers en gewezen werknemers zeker te stellen, de belasting die hij heeft betaald over aan dat fonds verstrekte diensten van beheer en bedrijfsvoering niet kan aftrekken. Deze belasting kan enkel door het fonds zelf worden afgetrokken van de over zijn eigen belastbare handelingen verschuldigde belasting.

Een beleggingsfonds waarin de activa van een pensioenregeling zijn samengebracht, is geen gemeenschappelijk beleggingsfonds in de zin van artikel 13, B, sub d, punt 6, van richtlijn 77/388/EEG, waarvan het beheer, gelet op het doel van deze richtlijn en het beginsel van fiscale neutraliteit, van btw kan worden vrijgesteld, indien de deelnemers niet het risico dragen dat met het beheer van dat fonds gepaard gaat en de bijdragen van de werkgever aan de pensioenregeling voor hem een middel zijn om zijn wettelijke verplichtingen jegens zijn werknemers na te komen.”

ARREST – 11 april 2013 – Zaak C-138/12 – „Rusedespred” – arrest

Fiscale bepalingen – Btw – Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 203 – Beginsel van fiscale neutraliteit – Teruggaaf van voldane belasting aan leverancier indien verkrijger van vrijgestelde handeling recht op aftrek wordt ontzegd

ARREST – 9 april 2013 – Zaak C-85/11 – Commissie / Ierland – Grote Kamer – arrest

Niet-nakoming – Fiscale bepalingen – Richtlijn 2006/112/EG – Artikelen 9 en 11 – Nationale wettelijke regeling volgens welke niet-belastingplichtige personen kunnen worden opgenomen in groep van personen die als één btw-plichtige kunnen worden aangemerkt

GEMEENSCHAPPELIJK BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID

ARREST – 23 april 2013 – Gevoegde zaken C-478/11 P + C-479/11 P + C-480/11 P + C-481/11 P + C-482/11 P – Gbagbo / Raad + Koné / Raad + Boni-Claverie / Raad + Djédjé / Raad + N'Guessan / Raad – Grote Kamer – persbericht – arrest

Hogere voorziening – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid – Beperkende maatregelen ten aanzien van personen en entiteiten – Artikel 263, zesde alinea, VWEU – Beroepstermijn – Overmacht – Gewapend conflict

GENEESMIDDELEN

ARREST – 11 april 2013 – Zaak C-535/11 – Novartis Pharma – arrest

Prejudiciële verwijzing – Verordening (EG) nr. 726/2004 – Geneesmiddelen voor menselijk gebruik – Vergunningsprocedure – Vergunningsplicht – Begrip geneesmiddelen ‚ontwikkeld’ met behulp van bepaalde biotechnologische procedés die in punt 1 van bijlage bij die verordening zijn vermeld – Ompakking – Injectievloeistof gedistribueerd in flacons voor eenmalig gebruik die meer therapeutische vloeistof bevatten dan daadwerkelijk wordt

gebruikt voor medische behandeling – Inhoud van dergelijke flacons, die op voorschrift van arts gedeeltelijk worden verpakt in met voorgeschreven dosissen overeenstemmende gevulde injectiespuiten, zonder wijziging van geneesmiddel

HANDELSPOLITIEK

ARREST – 18 april 2013 – Zaak C-595/11 – Steinel Vertrieb – arrest

Handelspolitiek – Verordening (EG) nr. 1470/2001 – Verordening (EG) nr. 1205/2007 – Gemeenschappelijk douanetarief – Tariefindeling – Gecombineerde nomenclatuur – Definitieve antidumpingrechten op invoer van compacte fluorescentielampen – Toepasselijkheid van definitieve antidumpingrechten op producten ingedeeld onder tariefpostonderverdeling als bedoeld in antidumpingverordening – Betrokken product – Werkingssfeer

INSOLVENTIE

ARREST – 18 april 2013 – Zaak C-247/12 – Mustafa – arrest

Bescherming van werknemers bij insolventie van werkgever – Richtlijn 80/987/EEG – Richtlijn 2002/74/EG – Richtlijn 2008/94/EG – Artikelen 2 en 3 – Verplichting om te voorzien in waarborgen voor aanspraken van werknemers – Mogelijkheid om waarborg te beperken tot aanspraken die zijn ontstaan vóór inschrijving in handelsregister van rechterlijke beslissing tot inleiding van gerechtelijke saneringsprocedure – Rechterlijke beslissing tot inleiding van gerechtelijke saneringsprocedure – Gevolgen – Voortzetting van activiteiten van werkgever

Hof: Richtlijn 2008/94/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende de bescherming van de werknemers bij insolventie van de werkgever moet aldus worden uitgelegd dat zij de lidstaten niet verplicht om te voorzien in waarborgen voor aanspraken van werknemers in elke fase van de insolventieprocedure tegen hun werkgever. Zij verzet er zich met name niet tegen dat de lidstaten enkel voorzien in een waarborg voor aanspraken van werknemers die zijn ontstaan vóór de inschrijving in het handelsregister van de rechterlijke beslissing tot inleiding van de gerechtelijke saneringsprocedure, hoewel bij deze beslissing de beëindiging van de activiteiten van de werkgever niet wordt bevolen.

INTELLECTUELE EIGENDOM

ARREST – 18 april 2013 – Zaak C-12/12 – Colloseum Holding – arrest

Merken – Verordening (EG) nr. 40/94 – Artikel 15, lid 1 – Begrip ‚normaal gebruik‘ – Merk dat uitsluitend als element van samengesteld merk of samen met ander merk wordt gebruikt

ARREST – 17 april 2013 – Zaak T-383/10 – Continental Bulldog Club Deutschland / OHMI (CONTINENTAL) – arrest

Gemeenschapsmerk – Aanvraag voor gemeenschapswoordmerk CONTINENTAL – Absolute weigeringsgrond – Beschrijvend karakter – Artikel 7, lid 1, sub c, van verordening (EG) nr. 207/2009

ARREST – 16 april 2013 – Gevoegde zaken C-274/11 + C-295/11 – Spanje / Raad + Italië / Raad –

Grote Kamer – persbericht – arrest – commentaar1 – commentaar2

Eenheidsdoctrooi – Machtiging om nauwere samenwerking aan te gaan krachtens artikel 329, lid 1, VWEU – Beroep tot nietigverklaring wegens onbevoegdheid, misbruik van bevoegdheid en schending van Verdragen – Voorwaarden opgesomd in artikel 20 VEU en de artikelen 326 VWEU en 327 VWEU – Niet-exclusieve bevoegdheid – Besluit vastgesteld ‚in laatste instantie‘ – Bescherming van belangen van Unie

LANDBOUW

CONCLUSIE – 23 april 2013 – Zaak C-500/11 – Fruition Po – conclusie

Gemeenschappelijke marktordening voor groenten en fruit – Verordening (EG) nr. 2200/96 – Artikel 11 – Telersverenigingen – Voorwaarden voor erkenning – Zeggenschap over gecontracteerde derden

MEDEDINGING

CONCLUSIE – 16 april 2013 – Gevoegde zaken C-105/12 + C-106/12 + C-107/12 – Essent e.a. + Eneco Holding + Delta – **Grote Kamer – Nederlandse zaak** – conclusion

Beheerders van energiedistributienetten – Absoluut privatiseringsverbod – Regeling van het eigendomsrecht – Verbod om groepen te vormen die zowel beheerders van energiedistributienetten als vennootschappen die energie verhandelen, leveren of produceren omvatten – Aan beheerders van energiedistributienetten opgelegd verbod op nevenactiviteiten – Vrij verkeer van kapitaal – Beperkingen – Rechtaardiging – Evenredigheid – ‚Zuiver economische‘ rechtaardiging – Eerlijke mededinging („level playing field“)

Advocaat-generaal Jääskinen betoogt in zijn conclusie dat het absolute verbod op privatisering van distributienetbeheerders onder een uitzonderingsbepaling in het VWEU-verdrag valt, waarin wordt bepaald dat lidstaten zelf hun eigendomsrecht mogen regelen. Om die reden is hij van oordeel dat een absoluut verbod op het privatiseren van een distributienetbeheerder verenigbaar is met het Europees recht.

ARREST – 12 april 2013 – Zaak T-401/08 – Säveltäjän Tekijänoikeustoimisto Teosto / Commissie – arrest

Mededinging – Mededingingsregelingen – Auteursrechten betreffende openbare uitvoering van muziekwerken via internet, satelliet en kabel – Beschikking houdende vaststelling van inbreuk op artikel 81 EG – Verdeling van geografische markt – Bilaterale overeenkomsten tussen nationale auteursrechtenorganisaties – Onderling afgestemd feitelijk gedrag waarbij mogelijkheid van verlenen van multiterritoriale licenties en multirepertoirelicenties wordt uitgesloten – Bewijs – Vermoeden van onschuld

ARREST – 12 april 2013 – Gevoegde zaken T-392/08 t/m T-451/08 – AEPI / Commissie t/m Stim/ Commissie – persbericht – arrest

Mededinging – Mededingingsregelingen – Auteursrechten betreffende openbare uitvoering van muziekwerken via internet, satelliet en kabel – Beschikking houdende vaststelling van inbreuk op artikel 81 EG – Verdeling van geografische markt – Bilaterale overeenkomsten tussen nationale auteursrechtenorganisaties – Onderling afgestemd feitelijk gedrag waarbij mogelijkheid van verlenen van multiterritoriale licenties en multirepertoirelicenties wordt uitgesloten – Bewijs – Vermoeden van onschuld

In deze gevoegde zaken voor het Gerecht vechten 24 auteursrechtenorganisaties uit de EU en de EER een beslissing van de Commissie aan waarin wordt gesteld dat zij de Europese mededingingsregels hebben overtreden door de markten op verschillende manieren nationaal af te bakenen.

Gerecht: Artikel 3 van beschikking C (2008) 3435 definitief van de Commissie van 16 juli 2008 betreffende een procedure op grond van artikel 81 [EG] en artikel 53 van de EER-Overeenkomst (Zaak COMP/C2/38.698 – CISAC) wordt nietig verklaard voor zover het betrekking heeft op International Confederation of Societies of Authors and Composers (CISAC).

MILIEU

ARREST – 25 april 2013 – Zaak T-526/10 – Inuit Tapiriit Kanatami e.a. / Commissie – persbericht – arrest

Handel in zeehondenproducten – Verordening (EG) nr. 1007/2009 – Toepassingsmodaliteiten – Verordening (EU) nr. 737/2010 – Verbod van op de markt brengen van deze producten – Uitzondering voor Inuitgemeenschappen – Exceptie van onwettigheid – Rechtsgrondslag – Subsidiariteit – Evenredigheid – Misbruik van bevoegdheid

Het Gerecht bevestigt de geldigheid van de verordening betreffende de handel in zeehondenproducten. De wetgever heeft deze regels geharmoniseerd om een verstoring van de Uniemarkt te voorkomen.

ARREST – 18 april 2013 – Zaak C-463/11 – L – arrest

Richtlijn 2001/42/EG – Beoordeling van gevolgen voor milieu van bepaalde plannen en programma's – Artikel 3, leden 4 en 5 – Vaststelling welk soort plannen aanzienlijke milieueffecten kan hebben – Bindende plannen voor 'interne stedenbouwkundige ontwikkeling' die krachtens nationale wettelijke regeling zijn vrijgesteld van milieubeoordeling – Onjuiste beoordeling van kwalitatieve voorwaarde voor 'interne stedenbouwkundige ontwikkeling' – Niet van belang voor geldigheid van bindend ontwikkelingsplan – Afbreuk aan nuttig effect van richtlijn

ARREST – 11 april 2013 – Zaak C-258/11 – Sweetman e.a. – arrest

Milieu – Richtlijn 92/43/EEG – Artikel 6 – Instandhouding van natuurlijke habitats – Speciale beschermingszones – Beoordeling van gevolgen van plan of project voor beschermd gebied – Criteria voor beoordeling van waarschijnlijkheid dat dergelijk plan of project natuurlijke kenmerken van betrokken gebied aantast – Gebied 'Lough Corrib' – Project 'aanleg buitenste rondweg N6 Galway City'

Hof: Artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna moet aldus worden uitgelegd dat een plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een gebied, de natuurlijke kenmerken van dat gebied aantast indien het in de weg kan staan aan het duurzame behoud van de in deze richtlijn bedoelde bepalende kenmerken van het betrokken gebied die verband houden met de aanwezigheid van een prioritaire natuurlijke habitat waarvan het doel van instandhouding ervan ertoe heeft geleid dat dit gebied op de lijst van GCB's is opgenomen. Bij de beoordeling daarvan moet het voorzorgsbeginsel worden toegepast.

ARREST – 11 april 2013 – Zaak C-260/11 – Edwards – arrest

Milieu – Verdrag van Aarhus – Richtlijn 85/337/EEG – Richtlijn 2003/35/EG – Artikel 10 bis – Richtlijn 96/61/EG – Artikel 15 bis – Toegang tot rechter inzake milieuaangelegenheden – Begrip 'niet buitensporig kostbare' gerechtelijke procedures

PENSIOENEN

ARREST – 11 april 2013 – Zaak C-401/11 – Soukupová – persbericht – arrest

Landbouw – EOGFL – Verordening (EG) nr. 1257/1999 – Steun voor plattelandontwikkeling – Steun voor vervroegde uittreding – Cedent van ten minste 55 jaar zonder op tijdstip van overdracht normale pensioengerechtigde leeftijd te hebben bereikt – Begrip 'normale pensioengerechtigde leeftijd' – Nationale wetgeving die variabele pensioengerechtigde leeftijd op grond van geslacht alsook, voor vrouwen, van aantal opgevoede kinderen vaststelt – Beginselen van gelijke behandeling en non-discriminatie

De hoogste Tsjechische bestuursrechter verzoekt het Hof om uitleg van het begrip "pensioengerechtigde leeftijd" in het kader van een subsidieregeling voor uittredende landbouwers. Het is de vraag of dat begrip, dat voorkomt in een Europese verordening, in

een dergelijk geval moet worden opgevat als de pensioengerechtigde leeftijd naar nationaal recht en of het hierbij toelaatbaar is dat onderscheid wordt gemaakt naar geslacht en het aantal opgevoede kinderen. Indien het begrip echter Europees moet worden uitgelegd, vraagt de Tsjechische rechter aan de hand van welke criteria die leeftijd dan vastgesteld dient te worden.

Hof: Het is niet in overeenstemming met het Unierecht en de algemene beginselen van gelijke behandeling en non-discriminatie ervan dat de „normale pensioengerechtigde leeftijd” in de zin van artikel 11, lid 1, tweede streepje, van verordening (EG) nr. 1257/1999 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) en tot wijziging en intrekking van een aantal verordeningen, krachtens de bepalingen van de nationale pensioenregeling van de betrokken lidstaat vereiste leeftijd voor het recht op ouderdomspensioen anders wordt vastgesteld op grond van het geslacht van de aanvrager van steun bij vervroegde uittreding van landbouwers en, wat vrouwelijke aanvragers betreft, afhankelijk van het aantal door de betrokkene opgevoede kinderen.

SOCIALE ZEKERHEID VAN MIGRERENDE WERKNEMERS

ARREST – 18 april 2013 – Zaak C-548/11 – Mulders – arrest

Sociale zekerheid – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Artikel 1, sub r – Begrip ‘tijdvak van verzekering’ – Artikel 46 – Berekening van ouderdomspensioen – In aanmerking te nemen tijdvakken van verzekering – Grensarbeider – Periode van arbeidsongeschiktheid – Samenloop van door twee lidstaten betaalde soortgelijke uitkeringen – Niet-inaanmerkingneming van betrokken periode als tijdvak van verzekering – Woonplaatsvereiste – Nationale anticumulatiebepalingen

ARREST – 11 april 2013 – Zaak C-443/11 – Jeltens e.a. – Nederlandse zaak – persbericht – arrest

Sociale zekerheid van migrerende werknemers – Artikel 45 VWEU – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Artikel 71 – Atypische grensarbeider die volledig werkloos is en privé en beroepsmatig banden in lidstaat van laatste werkzaamheden heeft behouden – Verordening (EG) nr. 883/2004 – Artikel 65 – Recht op uitkering in lidstaat van woonplaats – Weigering van betaling door lidstaat van laatste werkzaamheden – Toelaatbaarheid – Relevantie van arrest Hof van 12 juni 1986, Miethé (1/85) – Overgangsbepalingen – Artikel 87, lid 8 – Begrip ‘situatie [die] voortduurt’

Een volledig werkloze grensarbeider kan slechts in zijn woonlidstaat werkloosheidsuitkering krijgen. Deze regel geldt zelfs wanneer de werknemer bijzonder nauwe banden met de staat van zijn laatste werkzaamheden heeft behouden.

Jeltens is Nederlander. Hij woont in België. Tot juli 2010 was hij werkzaam in Nederland. In augustus heeft hij een aanvraag ingediend om een Nederlandse werkloosheidsuitkering. Deze aanvraag is afgewezen op grond van verordening 883/2004. Volgens het uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen moet Jeltens een werkloosheidsuitkering aanvragen in zijn woonland, België. Verordening 883/2004 is op 1 mei 2010 in werking getreden. De nationale rechter verwijst naar oude rechtspraak van het Hof, volgens welke bij de keuze tussen woonland en werkland voor grensarbeiders, het van belang is na te gaan waar de grootste kans bestaat op reïntegratie in het arbeidsproces.

Hof: Ten gevolge van de inwerkingtreding van verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 988/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009, moeten de bepalingen van artikel 65 van deze verordening niet tegen de achtergrond van het arrest van het Hof van 12 juni 1986, Miethé (1/85), worden uitgelegd. Met betrekking tot een volledig werkloze grensarbeider die met de lidstaat van zijn laatste werkzaamheden privé en beroepsmatig zodanige banden heeft behouden dat hij in die staat de beste kansen op re-integratie in het beroepsleven heeft, moet dit artikel 65 aldus worden begrepen dat het toestaat dat een dergelijke werknemer zich tevens ter beschikking stelt van de diensten voor arbeidsbemiddeling van die staat, niet om in deze staat een werkloosheidsuitkering te

ontvangen, maar alleen om er ondersteuning bij de re-integratie in het beroepsleven te krijgen.

De regels betreffende het vrije verkeer van werknemers, die met name in artikel 45 VWEU zijn vervat, moeten aldus worden uitgelegd dat zij niet eraan in de weg staan dat de lidstaat van de laatste werkzaamheden overeenkomstig zijn nationale recht weigert om aan een volledig werkloze grensarbeider die in die lidstaat de beste kansen op re-integratie in het beroepsleven heeft, een werkloosheidsuitkering toe te kennen op grond dat die werknemer niet op zijn grondgebied woont, aangezien volgens artikel 65 van verordening nr. 883/2004, zoals gewijzigd bij verordening nr. 988/2009, de wetgeving van de woonlidstaat van toepassing is.

De bepalingen van artikel 87, lid 8, van verordening nr. 883/2004, zoals gewijzigd bij verordening nr. 988/2009, dienen te worden toegepast op volledig werkloze grensarbeiders die, gelet op de banden die zij in de lidstaat van hun laatste werkzaamheden hebben behouden, overeenkomstig artikel 71 van verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, zoals gewijzigd en bijgewerkt bij verordening (EG) nr. 118/97 van de Raad van 2 december 1996, zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 592/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008, van deze lidstaat een werkloosheidsuitkering ontvangen op grond van de wetgeving van die lidstaat.

Het begrip „situatie [die] voortduurt” in de zin van artikel 87, lid 8, van verordening nr. 883/2004, zoals gewijzigd bij verordening nr. 988/2009, moet worden beoordeeld uit het oogpunt van de nationale socialezekerheidswetgeving. Het staat aan de nationale rechterlijke instantie, na te gaan of werknemers zoals Peeters en Arnold voldoen aan de in deze wetgeving gestelde voorwaarden om aanspraak te kunnen maken op herleving van hun recht op betaling van de werkloosheidsuitkering die hun overeenkomstig artikel 71 van verordening nr. 1408/71, zoals gewijzigd en bijgewerkt bij verordening nr. 118/97, zoals gewijzigd bij verordening nr. 592/2008, op grond van die wetgeving was betaald.

TELECOMMUNICATIERECHT

CONCLUSIE - 30 april 2013 - zaak C-518/11 - UPC Nederland – conclusie

Verzoek om een prejudiciële beslissing – Gerechtshof te Amsterdam – Uitlegging van artikel 8, lid 4, van richtlijn 2002/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de toegang tot en interconnectie van elektronische-communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten („Toegangsrichtlijn”) (PB L 108, blz. 7), van richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten („Kaderrichtlijn”) (PB L 108, blz. 33), alsook van richtlijn 2002/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten („Universeledienstrichtlijn”) (PB L 108, blz. 51) – Levering van een pakket van televisie- en radioprogramma’s die vrij toegankelijk zijn via de kabel – Gemeente die haar kabelnetbedrijf heeft verkocht – Beperking van de eindgebruikerstarieven – Mededingingsregels – Toepassing door nationale rechterlijke instanties

Volgens advocaat-generaal Cruz Villalón strookt een tariefbeperkend beding in beginsel niet met de EU-regelgeving. Een dergelijk beding zou niettemin toch gerechtvaardigd kunnen zijn, als het doelstellingen van algemeen belang nastreeft of is opgelegd in het kader van de vervulling van een dienst van algemeen economisch belang, en volledig strookt met het evenredigheidsbeginsel. Het Gerechtshof Amsterdam moet daarover oordelen.

(LUCHT)VERVOER

ARREST – 18 april 2013 – Zaak C-625/10 – Commissie / Frankrijk – persbericht – arrest

Niet-nakoming – Vervoer – Ontwikkeling van spoorwegen in Gemeenschap – Richtlijn 91/440/EEG – Artikel 6, lid 3, en bijlage II – Richtlijn 2001/14/EG – Artikel 14, lid 2 – Geen juridische onafhankelijkheid van spoorweginfrastructuurbeheerder – Artikel 11 – Geen prestatieregeling – Onvolledige uitvoering

Frankrijk is EU-verplichtingen op het terrein van spoorweginfrastructuur niet nagekomen

VREEMDELINGEN

CONCLUSIE – 18 april 2013 – Zaak C-4/11 – Puid – Grote Kamer – [conclusie](#)

Gemeenschappelijk Europees asielstelsel – Procedures voor afdwingbaarheid in rechte – Verordening nr. 343/2003 van Raad – Bepaling welke lidstaat verantwoordelijk is voor behandeling van door derdelander ingediend asielverzoek – Artikel 3, lid 2 – Rechten van asielzoekers – Uitzonderlijke situaties als omschreven in het arrest N.S. e.a. (gevoegde zaken C-411/10 en C-493/10) – Artikel 19, lid 2 – Opschorting van overdracht van asielzoekers

Onder het gezamenlijke Europese asielsysteem, neergelegd in de zogenaamde Dublin II-verordening, is het eerste land waar een asielzoeker de EU binnenkomt verantwoordelijk voor diens asielaanvraag. In deze zaak is een Iraans staatsburger via Griekenland de EU binnengekomen, waarna hij een asielaanvraag in Duitsland indiende. Het Duitse federale bureau voor migratie en vluchtelingen kreeg van de rechter echter geen toestemming om hem naar Griekenland terug te sturen, omdat het asielsysteem in dat land niet voldeed aan de Europese minimumnormen voor de opvang van asielzoekers voortvloeiend uit een andere verordening en uit het Handvest voor de Grondrechten. De verwijzende rechter vraagt het Hof nu of Duitsland als gevolg hiervan verplicht is de aanvraag zelf in behandeling te nemen en in hoeverre de duur en de ernst van de gebreken in het asielsysteem van de lidstaat van binnenkomst een rol moeten spelen. Bovendien is het de vraag of een asielzoeker aan dergelijke omstandigheden zelf een recht op asielaanvraag in een ander EU-land ontleent.

A-G: Asielzoekers hebben geen afdwingbaar recht om een aangewezen lidstaat te verplichten hun asielverzoek te behandelen overeenkomstig artikel 3, lid 2, eerste volzin, van verordening (EG) nr. 343/2003 van 18 februari 2003 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielverzoek dat door een onderdaan van een derde land bij een van de lidstaten wordt ingediend. Een nationale rechterlijke instantie die niet onkundig kan zijn van het feit dat fundamentele tekortkomingen van de asielprocedure en de opvangvoorzieningen voor asielzoekers in de lidstaat die krachtens verordening nr. 343/2003 verantwoordelijk is, ernstige, op feiten berustende gronden vormen om aan te nemen dat de asielzoeker een reëel risico zal lopen op onmenselijke of vernederende behandelingen in de zin van artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, is in het kader van de toepassing van artikel 19, lid 2, van die verordening evenwel verplicht de overdracht van asielzoekers aan die lidstaat op te schorten.

CONCLUSIE – 11 april 2013 – Zaak C-84/12 – Koushkaki – Grote Kamer – [conclusie](#)

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Procedure voor afgifte visum – Recht op afgifte visum van visumaanvrager die voorwaarden voor binnenkomst vervult – Beoordeling van risico van illegale immigratie – Beoordelingsbevoegdheid van betrokken lidstaten

A-G: Volgens artikel 21, lid 1, van verordening (EG) nr. 810/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot vaststelling van een gemeenschappelijke visumcode, gelezen in samenhang met artikel 32, lid 1, sub b, van die verordening, moet, om een visumaanvraag te kunnen weigeren wegens het ontbreken van het voornemen tot terugkeer van de aanvrager, bij de met het onderzoek van de aanvraag belaste autoriteiten redelijke twijfel zijn ontstaan over de werkelijke bedoeling van de aanvrager om terug te keren, nadat zij alle gegevens in aanmerking hebben genomen die nodig zijn om een objectieve beoordeling te waarborgen, waaronder zowel de gegevens die verband houden met de specifieke situatie in het land van oorsprong als gegevens betreffende de individuele situatie van de aanvrager en de bewijsstukken die hij heeft overgelegd.

Verordening nr. 810/2009 kan niet aldus worden uitgelegd dat hierbij aan aanvragers een subjectief recht op afgifte van een Schengenvisum wordt toegekend. Deze verordening verplicht de lidstaten echter om over aanvragen voor een Schengenvisum te beslissen na een algehele beoordeling van de situatie, waarbij niet alleen naar behoren rekening wordt gehouden met de voorwaarden die noodzakelijk zijn om het visum zijn gevolgen teweeg te laten brengen ten aanzien van alle tot de Schengenruimte behorende lidstaten, maar ook met de persoonlijke en menselijke context van de individuele situatie die aan iedere aanvraag ten grondslag ligt, en na een procedure die de grondrechten, met in de

eerste plaats de menselijke waardigheid, volledig eerbiedigt en die in overeenstemming met het evenredigheids- en het non-discriminatie beginsel verloopt.

CONCLUSIE – 11 april 2013 – Zaak C-221/11 – Demirkan – Grote Kamer – persbericht – conclusion

Associatieovereenkomst EEG-Turkije – Artikel 41, lid 1, van het aanvullend protocol – Standstillclausule – Vrijheid van dienstverrichting – Passieve vrijheid van dienstverrichting – Visumvrije toegang voor Turkse onderdanen – Toepasselijkheid van de passieve vrijheid van dienstverrichting op bezoek van familieleden

Volgens advocaat-generaal Cruz Villalón hebben Turkse onderdanen geen visumvrije toegang tot de EU om er diensten te ontvangen. De verwijzing naar de zuivere mogelijkheid om bij familiebezoek in de EU diensten te ontvangen volstaat in geen geval als grondslag voor dit recht.

VRIJ VERKEER VAN PERSONEN

ARREST – 16 april 2013 – Zaak C-202/11 – Las – Grote Kamer – persbericht – arrest – commentaar1 – commentaar2

Vrij verkeer van werknemers – Artikel 45 VWEU – In Nederlands taalgebied van Koninkrijk België gevestigde onderneming – Verplichting om arbeidsovereenkomsten in het Nederlands op te stellen – Arbeidsovereenkomst met grensoverschrijdend karakter – Beperking – Onevenredigheid

Anton Las, een Nederlander, was in dienst bij de Belgische onderneming PSA Antwerp NV. De hoofdzetel van het bedrijf bevond zich echter in Singapore. De arbeidsovereenkomst was opgesteld in het Engels. Een Vlaams decreet bepaalt echter dat alle documenten aangaande een arbeidsverhouding in het Nederlandse taalgebied van België in het Nederlands moeten worden opgesteld, op straffe van ambtshalve nietigverklaring door de rechter. Las werd ontslagen, maar roept de nietigheid in van het contract op basis waarvan zijn ontslagvergoeding was vastgesteld wegens strijdigheid met het taaldecreet. De Arbeidsrechtbank te Antwerpen vraagt het hof nu of de Vlaamse taalwetgeving in strijd is met het vrije verkeer van werknemers.

Hof: Het decreet van de Vlaamse Gemeenschap dat voorschrijft dat alle arbeidsovereenkomsten met een grensoverschrijdend karakter in het Nederlands moeten worden opgesteld, maakt inbreuk op het vrije verkeer van werknemers. In de bijzondere context van een overeenkomst met een grensoverschrijdend karakter is een dergelijke taalverplichting onevenredig aan de door België aangevoerde doelstellingen (bescherming van een nationale taal, bescherming van de werknemers en effectief toezicht door de nationale autoriteiten).

WITWASSEN

ARREST – 25 april 2013 – Zaak C-212/11 – Jyske Bank Gibraltar – persbericht – arrest

Voorkoming van gebruik van financieel stelsel voor witwassen van geld en financiering van terrorisme – Richtlijn 2005/60/EG – Artikel 22, lid 2 – Besluit 2000/642/JBZ – Verplichting van kredietinstellingen tot melding van verdachte financiële transacties – Instelling die werkzaam is onder regeling van vrij verkeer van diensten – Identificatie van nationale financiële-inlichtingeneenheid die informatie moet verzamelen – Artikel 56 VWEU – Belemmering van vrij verrichten van diensten – Dwingende vereisten van algemeen belang – Evenredigheid

Het Unierecht verzet zich niet tegen de Spaanse regeling volgens welke kredietinstellingen die in Spanje actief zijn zonder er gevestigd te zijn, de voor de bestrijding van het witwassen en de financiering van terrorisme noodzakelijke gegevens rechtstreeks aan de Spaanse autoriteiten moeten verstrekken. Bij gebreke van een doeltreffend mechanisme ter verzekering van een volledige samenwerking tussen de lidstaten dat de mogelijkheid biedt deze misdrijven doeltreffend te bestrijden, is deze regeling een evenredige maatregel.

3. PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

VRAGEN UIT NEDERLAND

(Deze rubriek bevat prejudiciële verwijzingen van Nederlandse rechters van de afgelopen maand aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg.)

TIP: ZOEKEN NAAR PREJUDICIËLE VRAGEN

Alle prejudiciële verwijzingen (dus ook die van rechters uit andere lidstaten) worden opgenomen in de databank "Verwijzingsuitspraken (Bistro)". Daarin kan o.a. gezocht worden op onderwerp en EU-regelgeving. Op die manier is eenvoudig na te gaan of over de geldigheid of uitleg van een bepaalde regel van EU-recht mogelijk al prejudiciële vragen zijn gesteld en/of nog aanhangig zijn. De beantwoording van de vragen door het HvJEU wordt ook opgenomen in de databank. Bij een Nederlandse prejudiciële verwijzing wordt ook de einduitspraak van de Nederlandse rechter verwerkt in de databank.

De databank is te raadplegen via Porta Iuris ('Jurisprudentie' → 'uitgebreid zoeken' → 'databanken' → 'Europees recht' → 'verwijzingsuitspraken (Bistro)'. In de weekoverzichten op Porta Iuris staan de nieuw ingevoerde prejudiciële verwijzingen

Nota bene: Porta Iuris is alleen beschikbaar voor medewerkers van de Rechtspraak. Prejudiciële verwijzingen zijn ook toegankelijk op de website van HvJEU bij [Info Curia](#).

BELASTINGEN

LJN: [BZ7836](#), Hoge Raad, 19 april 2013

NL Prejudiciële vragen over begrippen geneesmiddel en dranken in relatie tot indeling sondevoeding in GN-code 2202 of 3004

Belanghebbende heeft de Inspecteur verzocht haar vijf bindende tariefinlichtingen in de zin van artikel 12 van het Communautair douanewetboek te verstrekken voor vijf verschillende soorten zogeheten sondevoeding (hierna: de producten). Zij heeft in de aanvraag verzocht de producten in te delen onder postonderverdeling 3004 50 10 van de Gecombineerde Nomenclatuur. De Inspecteur heeft vervolgens aan belanghebbende voor elk van de producten een bindende tariefinlichting verstrekt waarin de producten zijn ingedeeld onder postonderverdeling 2202 90 10 van de

GN. Belanghebbende is het daar niet mee eens. Het Hof heeft geoordeeld dat de producten niet kunnen worden ingedeeld onder post 3004 van de Gom dat het product niet beschikt over nauwkeurig omschreven therapeutische en profylactische kenmerken. De enkele omstandigheid dat de producten een hogere dosering bevatten van bepaalde stoffen dan gebruikelijk is bij voeding, brengt naar het oordeel van het Hof niet mee dat de producten over nauwkeurig omschreven therapeutische en profylactische kenmerken beschikken.

De Hoge Raad acht de juistheid van het oordeel van het Hof niet boven elke redelijke twijfel verheven en stelt daarom de volgende prejudiciële vragen:

1. Moet het begrip 'geneesmiddel' in de zin van post 3004 van de GN zo worden uitgelegd dat daaronder mede zijn begrepen voedingspreparaten als de onderhavige producten, die uitsluitend bestemd zijn om onder medisch toezicht enteraal (door middel van een maagsonde) te worden toegediend aan personen die wegens ziekte of aandoening medisch worden behandeld en in het kader van de bestrijding van die ziekte of aandoening de producten krijgen toegediend ter bestrijding of voorkoming van ondervoeding?

2. Moet het begrip 'dranken' in de zin van post 2202 van de GN zo worden uitgelegd dat daaronder zijn begrepen vloeibare voedingsmiddelen als de onderhavige producten, die niet zijn bestemd om te worden gedronken maar om enteraal (door middel van een maagsonde) te worden toegediend?

CONCESSIES

LJN: [BZ6922](#), College van Beroep voor het bedrijfsleven, 15 april 2013

NL Prejudiciële vragen over toepasselijkheid Cabotageverordening op concessieverleningen voor veeerdiensten naar de Waddeneilanden en PSO-verordening (EG) nr. 1370/2007

Het College verzoekt het Hof van Justitie bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen ten aanzien van de volgende vragen:

1) Staat aanwijzing van het Nederlandse deel van de Waddenzee als binnenwater (zone 2-water) op bijlage I bij Richtlijn 2006/87 in de weg aan toepassing van de Cabotageverordening op het openbaar personenvervoer over de Waddenzee tussen het Nederlandse vasteland en de Waddeneilanden Terschelling, Vlieland, Ameland en Schiermonnikoog?

2) Staat toepasselijkheid van de Cabotageverordening in de weg aan toepassing van de PSO-verordening, gelet op artikel 1, tweede lid, van de PSO-verordening?

3) Staat het de lidstaten vrij op grond van artikel 1, tweede lid, van de PSO-verordening uitsluitend één of meer specifieke onderdelen van deze verordening, in casu artikel 5, derde lid, en daarmee samenhangend artikel 5, vierde lid, op het openbaar personenvervoer over water van toepassing te verklaren?

4) Kan de uitzondering opgenomen in artikel 5, vierde lid, van de PSO-verordening, meer in het bijzonder het daarin opgenomen afstandscriterium van 300.000 kilometer, (zonder meer) van toepassing worden verklaard op het openbaar personenvervoer over water?

5) Indien het antwoord op vraag 4 bevestigend luidt, welke gevolgen moeten dan worden verbonden aan het feit dat in dit geval concessies voor openbaar personenvervoer over water zijn verleend zonder dat is voldaan aan het voorschrift van artikel 7, tweede lid, van de PSO-verordening?

LJN: BZ6793, Hoge Raad, 12 april 2013

Prejudiciële vragen over de werkingssfeer van verordening (EEG) nr. 1408/71 en een NL werknemer in dienst van Zwitsers bedrijf en werkzaam op een pijpenlegger die vaart onder Panamese vlag

Belanghebbende is een Nederlander die werkt bij een Zwitsers bedrijf op een pijpenlegger die vaart onder Panamese vlag. De werkzaamheden voert hij deels uit buiten Europa en deels boven het continentaal plat van Nederland en het VK.

De prejudiciële vragen gaan over de werkingssfeer van Verordening 1408/71. Verder gaan de vragen over het begrip installaties op het continentaal plat in het Zeerechtverdrag en over werkzaamheden die een persoon in loondienst pleegt uit te oefenen op het grondgebied van twee of meer lidstaten.

De Hoge Raad stelt de volgende prejudiciële vragen:

1.a. Moeten de regels over de personele werkingssfeer van Verordening (EEG) nr. 1408/71 en de regels die de territoriale reikwijdte van de aanwijzingsregels in Titel II van die verordening bepalen aldus worden uitgelegd, dat deze aanwijzingsregels van toepassing zijn in een geval als het onderhavige, waarin het gaat om (a) een in Nederland wonende werknemer die (b) de Nederlandse nationaliteit heeft, (c) in ieder geval voorheen in Nederland verplicht verzekerd is geweest, (d) als zeevarende werkzaam is in dienst van een in Zwitserland gevestigde werkgever, (e) zijn arbeid verricht aan boord van een pijpenlegger die vaart onder Panamese vlag, en (f) deze werkzaamheden eerst verricht buiten het grondgebied van de Unie (ongeveer 3 weken boven het continentaal plat van de Verenigde Staten en ongeveer 2 weken in internationale wateren) en vervolgens boven het continentaal plat van Nederland (perioden van een maand en ongeveer een week) en van het Verenigd Koninkrijk (een periode van ruim een week), terwijl (g) de daarmee verworven inkomsten zijn onderworpen aan heffing van Nederlandse inkomstenbelasting?

1.b. Zo ja, is Verordening (EEG) nr. 1408/71 dan alleen van toepassing gedurende de dagen waarop de betrokkene werkzaam is boven het continentaal plat van een lidstaat van de Unie, of ook gedurende de daaraan voorafgaande periode waarin hij elders werkzaam was buiten het grondgebied van de Unie?

2. Indien Verordening (EEG) nr. 1408/71 van toepassing is op een werknemer als bedoeld in vraag 1a, welke wetgeving of wetgevingen wijst die Verordening dan als toepasselijk aan?

LJN: BY1533, Hoge Raad, 12 april 2013

Het Hof Den Haag heeft geoordeeld dat de totaalindrukken die de Tripp trapp stoel (van Stokke) en de Alpha-stoel (van Hauck) maken te weinig verschillen voor het oordeel dat de Alpha stoel als een nieuw en oorspronkelijk werk kan worden aangemerkt. De Alpha-stoel valt dan ook onder de beschermingsomvang van het auteursrecht op de Tripp-Trapp stoel.

De meeste klachten zijn zozeer verweven met waarderingen van feitelijke aard dat zij in cassatie niet op juistheid kunnen worden onderzocht. Onderdelen IV.2 t/m 5 (zie: onderdelen 5.7.1 t/m 5.7.4) stellen vragen aan de orde die hebben geleid tot het stellen van de volgende prejudiciële vragen.

1. a. Gaat het bij de weigerings- of nietigheidsgrond van art. 3 lid 1, aanhef en onder e (i), van de Richtlijn 89/104/EEG zoals gecodificeerd in Richtlijn 2008/95/EG, te weten dat vormmerken niet uitsluitend mogen bestaan uit een vorm die door de aard van de waar wordt bepaald, om een vorm die voor de functie van de waar onontbeerlijk is, of is daarvan reeds sprake bij aanwezigheid van een of

meer wezenlijke gebruikskennmerken van een waar, waarnaar de consument mogelijkwerwijs in de waren van concurrenten zoekt?

b. Indien geen van deze alternatieven juist is, hoe dient het voorschrift dan te worden uitgelegd?

2. a. Gaat het bij de weigerings- of nietigheidsgrond van art. 3 lid 1, aanhef en onder e (iii), van de Richtlijn 89/104/EEG, zoals gecodificeerd in Richtlijn 2008/95/EG, te weten dat (vorm)merken niet uitsluitend mogen bestaan uit een vorm die een wezenlijke waarde aan de waar geeft, om het motief (of de motieven) van de aankoopbeslissing van het in aanmerking komende publiek?

b. Is van 'een vorm die een wezenlijke waarde aan de waar geeft' in de zin van evenbedoeld voorschrift slechts sprake indien die vorm moet worden aangemerkt als de voornaamste of overheersende waarde in vergelijking tot andere waarden (zoals bij kinderstoelen: de veiligheid, het comfort en de deugdelijkheid) of kan daarvan ook sprake zijn, indien naast die waarde ook andere, eveneens als wezenlijk aan te merken waarden van die waar bestaan?

c. Is voor de beantwoording van vragen 2.a en 2.b beslissend de opvatting van de meerderheid van het in aanmerking komende publiek, of kan de rechter oordelen dat reeds de opvatting van een deel van het publiek volstaat om de betrokken waarde als 'wezenlijk' in de zin van voormelde bepaling aan te merken?

d. Indien het antwoord op vraag 2.c in laatstbedoelde zin luidt, welke eis dient dan aan de omvang van het betrokken deel van het publiek te worden gesteld?

3. Dient art. 3 lid 1 van de Richtlijn 89/104/EEG, zoals gecodificeerd in Richtlijn 2008/95/EG, aldus uitgelegd te worden dat de in dat artikel onder (e) bedoelde uitsluitingsgrond ook bestaat, indien het vormmerk een teken behelst waarvoor het aldaar onder (i) bedoelde geldt, en dat voor het overige voldoet aan het aldaar onder (iii) bedoelde?

SOCIALE ZEKERHEID

LJN: BZ6146, **Centrale Raad van Beroep, 9 april 2013**

Verordening (EEG) nr. 1408/71 - verordening (EEG) nr. 1612/68 - Verdrag van Wenen - keuzerecht

De Centrale Raad van Beroep stelt prejudiciële vragen aan het HvJEU over het recht op AOW in NL voor een in NL bij het Amerikaans consulaat werkende vrouw met VK nationaliteit. Aan haar is, door de Minister van Buitenlandse Zaken van Nederland, de geprivilegieerdenstatus verleend. Deze status houdt onder meer in dat zij vrijgesteld is van het betalen van de meeste belastingen en premies.

Op grond van Nederlandse regels is de Britse vrouw niet verzekerd voor de AOW en andere volksverzekeringen. Wanneer zij de Nederlandse nationaliteit had gehad was zij wel verzekerd geweest. De rechtbank van Amsterdam vindt dit onderscheid naar nationaliteit in strijd met het EU-recht. In haar uitspraak LJN BQ7347 zegt die rechtbank dat in dit geval de Britse nationaliteit op grond van EU-recht gelijk moet worden gesteld met de Nederlandse nationaliteit. De rechtbank vindt dan ook dat de Britse vrouw in de periode dat zij voor het Amerikaanse consulaat werkt wel verzekerd is.

De Sociale verzekeringsbank heeft tegen die uitspraak hoger beroep ingesteld. Volgens de Sociale verzekeringsbank is het EU-recht niet van toepassing omdat de Britse vrouw werkt bij het consulaat van een land dat geen EU-land is (Verenigde Staten). Uitgangspunt daarbij zijn de Nederlandse regels die komen uit internationale verdragen over het diplomatieke verkeer. De Britse was op grond van die regels niet verzekerd en had het voordeel dat zij in al die jaren in Nederland geen premie hoefde te betalen. In 1999 bevestigde de Britse vrouw nog dat zij ook in de toekomst dit zo wilde laten.

De Centrale Raad van Beroep vraagt het Hof nu of voor de Britse vrouw het EU-recht geldt en of op grond van dat EU-recht een onderscheid tussen de Nederlandse en Britse nationaliteit niet mag. Als het EU-recht geldt dan wil de Centrale Raad van Beroep ook van het Hof weten of - nu de Britse vrouw er destijds bewust voor koos geen premies voor de AOW te betalen - het onderscheid naar nationaliteit wel mag worden gemaakt.

De Centrale Raad stelt de volgende prejudiciële vragen:

1. Moeten de artikelen 2 en/of 16 van Vo 1408/71 aldus worden uitgelegd dat een persoon als [betrokkene], die onderdaan is van een lidstaat, gebruik heeft gemaakt van haar recht op vrij verkeer van werknemers, op wie de sociale zekerheidswetgeving van Nederland van toepassing is geweest en die vervolgens is gaan werken als lid van het bedienend personeel op het Consulaat-Generaal van de Verenigde Staten van Amerika in Nederland, vanaf de aanvang van die werkzaamheden niet langer onder de personele werkings sfeer van Vo 1408/71 valt? Zo neen:

2a. Moet artikel 3 van Vo 1408/71 en/of artikel 7, tweede lid, van Vo 1612/68, aldus worden uitgelegd dat de toepassing van de geprivilegieerdenstatus op [betrokkene], die in dit geval onder andere bestaat uit het niet verplicht verzekerd zijn voor de volksverzekeringen en het niet betalen van premies daarvoor, aangemerkt moet worden als een voldoende rechtvaardiging voor het gemaakte onderscheid naar nationaliteit?

2b. Welke betekenis moet in dit verband toegekend worden aan het feit dat [betrokkene] in december 1999 desgevraagd heeft gekozen voor de voortzetting van de geprivilegieerdenstatus?

LJN: BZ5696, 2 april 2013, Centrale Raad van Beroep

NL Prejudiciële vragen over beëindiging aanvullende uitkering voor personen met Turkse en Nederlandse nationaliteit die in Turkije wonen

Verordening (EG) nr. 1408/71 - Besluit 1/80 - Besluit 3/80

De Centrale Raad van Beroep stelt in aanvulling op de vragen die zijn gesteld in de zaken met o.a. het LJN BU3189 opnieuw vragen aan het Europese Hof van Justitie van de EU. Die vragen gaan opnieuw over de uitleg van de Europese regels voor Turkse onderdanen waarvan de aanvullende uitkering is beëindigd omdat zij in Turkije wonen. In dit geval hebben die Turkse onderdanen – anders dan de onderdanen in de zaken met o.a. het LJN BU3180 – ook de Nederlandse nationaliteit. De Centrale Raad van Beroep vraagt het Hof nu of dat verschil maakt. In zijn uitspraken van 11 november 2011 (LJN BU3180) oordeelde de Centrale Raad van Beroep dat het afbouwen van een aanvullende uitkering van een Turkse onderdaan die in Turkije woont in strijd is met verdragen tussen de Europese Unie en Turkije. Ook in die zaken stelde de Centrale Raad van Beroep vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (LJN BB7475). Dat Hof antwoordde in het arrest van 26 mei 2011 (Akdas e.a., C-485/07) dat arbeidsongeschikte Turkse onderdanen die in Turkije wonen, hun aanvullende uitkering mogen behouden. Dat op grond van Europese regels die aanvullende uitkering van EU-onderdanen wel kan worden afgebouwd, vindt het Hof niet belangrijk. Het Hof vindt ook dat Turkse onderdanen daardoor geen voordeel hebben ten opzichte van een EU-onderdaan. EU-onderdanen hebben volgens het Hof namelijk de keuze om in Nederland te blijven of in verband met de afbouw van de aanvullende uitkering naar Nederland terug te keren. Voor Turkse onderdanen geldt dat niet. Het arrest Akdas e.a. gaat over personen met alleen de Turkse nationaliteit. De zaken waarin de Centrale Raad van Beroep nu vragen aan het Hof stelt gaan over personen met de Turkse en de Nederlandse nationaliteit. De Centrale Raad van Beroep vraagt het Hof dus

nu of het verschil maakt wanneer de Turkse onderdaan ook de Nederlandse nationaliteit heeft en dus EU-burger is. bron: persbericht Centrale Raad van beroep

LJN: BZ6146, Centrale Raad van Beroep, 9 april 2013

NL Prejudiciële vragen over recht op AOW voor een in NL bij het Amerikaanse consulaat werkende vrouw met VK nationaliteit en de geprivilegieerdenstatus

Verordening (EEG) nr. 1408/71 - verordening (EEG) nr. 1612/68 - Verdrag van Wenen

De Centrale Raad van Beroep stelt prejudiciële vragen aan het HvJEU over het recht op AOW in NL voor een in NL bij het Amerikaans consulaat werkende vrouw met VK nationaliteit. Aan haar is, door de Minister van Buitenlandse Zaken van Nederland, de geprivilegieerdenstatus verleend. Deze status houdt onder meer in dat zij vrijgesteld is van het betalen van de meeste belastingen en premies. Op grond van Nederlandse regels is de Britse vrouw niet verzekerd voor de AOW en andere volksverzekeringen. Wanneer zij de Nederlandse nationaliteit had gehad was zij wel verzekerd geweest. De rechtbank van Amsterdam vindt dit onderscheid naar nationaliteit in strijd met het EU-recht. In haar uitspraak LJN BQ7347 zegt die rechtbank dat in dit geval de Britse nationaliteit op grond van EU-recht gelijk moet worden gesteld met de Nederlandse nationaliteit. De rechtbank vindt dan ook dat de Britse vrouw in de periode dat zij voor het Amerikaanse consulaat werkt wel verzekerd is. De Sociale verzekeringsbank heeft tegen die uitspraak hoger beroep ingesteld. Volgens de Sociale verzekeringsbank is het EU-recht niet van toepassing omdat de Britse vrouw werkt bij het consulaat van een land dat geen EU-land is (Verenigde Staten). Uitgangspunt daarbij zijn de Nederlandse regels die komen uit internationale verdragen over het diplomatieke verkeer. De Britse was op grond van die regels niet verzekerd en had het voordeel dat zij in al die jaren in Nederland geen premie hoefde te betalen. In 1999 bevestigde de Britse vrouw nog dat zij ook in de toekomst dit zo wilde laten. De Centrale Raad van Beroep vraagt het Hof nu of voor de Britse vrouw het EU-recht geldt en of op grond van dat EU-recht een onderscheid tussen de Nederlandse en Britse nationaliteit niet mag. Als het EU-recht geldt dan wil de Centrale Raad van Beroep ook van het Hof weten of - nu de Britse vrouw er destijds bewust voor koos geen premies voor de AOW te betalen - het onderscheid naar nationaliteit wel mag worden gemaakt.

De Centrale Raad stelt de volgende prejudiciële vragen:

1. Moeten de artikelen 2 en/of 16 van Vo 1408/71 aldus worden uitgelegd dat een persoon als [betrokkene], die onderdaan is van een lidstaat, gebruik heeft gemaakt van haar recht op vrij verkeer van werknemers, op wie de sociale zekerheidswetgeving van Nederland van toepassing is geweest en die vervolgens is gaan werken als lid van het bedienend personeel op het Consulaat-Generaal van de Verenigde Staten van Amerika in Nederland, vanaf de aanvang van die werkzaamheden niet langer onder de personele werkingsfeer van Vo 1408/71 valt?

2. Zo neen: 2a. Moet artikel 3 van Vo 1408/71 en/of artikel 7, tweede lid, van Vo 1612/68, aldus worden uitgelegd dat de toepassing van de geprivilegieerdenstatus op [betrokkene], die in dit geval onder andere bestaat uit het niet verplicht verzekerd zijn voor de volksverzekeringen en het niet betalen van premies daarvoor, aangemerkt moet worden als een voldoende rechtvaardiging voor het gemaakte onderscheid naar nationaliteit? 2b. Welke betekenis moet in dit verband toegekend worden aan het feit dat [betrokkene] in december 1999 desgevraagd heeft gekozen voor de voortzetting van de geprivilegieerdenstatus?